

А.А. Гончаренко, ЗАТ “Делайт енд Туш ЮСК”

ІДЕНТИФІКАЦІЯ, ВИЗНАЧЕННЯ ТА ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ВАЛЮТНИХ РИЗИКІВ У БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ПЕРШИЙ ЕТАП НА ШЛЯХУ УПРАВЛІННЯ НИМИ

Однією з передумов успішного функціонування будь-якої фінансово-кредитної установи є її спроможність керувати у певних макроекономічних умовах власними ризиками. У країнах з перехідною економікою, яким здебільшого притаманна нестабільність макроекономічної ситуації та висока мінливість параметрів фінансового ринку, менеджмент ринкових ризиків набуває особливого значення.

Специфіка банківської діяльності полягає у взаємопов'язаності всіх процесів, які відбуваються всередині банку. Валютний ризик не є винятком із цієї аксіоми, оскільки діяльність банку на валютних ринках передусім тісно пов'язана з такими категоріями, як ліквідність та платоспроможність банку. З цієї причини ідентифікацію валютного ризику доцільно проводити в комплексі з іншими категоріями ризику, що підвищує вірогідність виявлення більшої кількості загроз, на які наражається банк, що, в свою чергу, вже є першим кроком до їх мінімізації.

Ідентифікація (розпізнавання) ризиків є першим етапом на шляху управління ризиками. Річ у тому, що в кожній операції декілька ризиків, і сукупність операцій створює нові ризики.

Валютний ризик належить до категорії ринкового ризику. Під валютним ризиком мається на увазі наявний або потенційний ризик для надходжень і капіталу банку, який виникає через несприятливі коливання курсів іноземних валют.

Можна виділити три основні складові валютної ризику:

- ризик зміни валютного курсу;
- ризик конвертації;
- ризик відкритої валютної позиції.

Головним чинником валютних ризиків є коротко- та довгострокові коливання обмінних курсів, що залежать від попиту й пропозиції валюти на національних і міжнародних валютних ринках. Оскільки обсяги зовнішньоекономічних операцій, зокрема й торговельних, постійно зростають, а світовий валютний ринок функціонує цілодобово, такі тимчасові коливання є неминучими, що стає постійним джерелом валютного ризику. Крім того, банки, що працюють на валютному ринку, можуть потерпати і від цілеспрямованих валютних спекуляцій, досвід яких має вже й Україна.

З економічної точки зору валютний ризик є наслідком незбалансованості активів і пасивів щодо кожної з валют за термінами і сумами. Схильність до валютного ризику визначається відкритою валютною позицією банку за різноманітними іноземними валютами, динамікою валютних курсів, а також

кваліфікацією і коректністю діяльності осіб, які безпосередньо здійснюють угоди від імені банку, тобто дилерів (трейдерів).

Враховуючи, що головною метою функціонування банку залишається отримання прибутку, валютний ризик набуває двоякого значення, оскільки в разі сприятливих коливань валютних курсів банк має “підігравати” таким змінам та навпаки: у разі негативних змін курсів валют банк зобов’язаний вжити всіх можливих заходів щодо уникнення або мінімізації валютних ризиків.

Таким чином, в умовах ринкових відносин проблема оцінки і обліку валютних ризиків набуває самостійного теоретичного і прикладного значення як важлива складова теорії і практики управління. Банки мають успіх тільки в тому випадку, коли ризики, які вони беруть на себе, розумні, контрольовані та знаходяться в межах її фінансових можливостей і компетенції.

Розуміння цієї сутності робить особливо актуальним процес управління і контролю валютних ризиків.